Riigi sihtasutuste arvestusteenuste konsolideerimise analüüs

Sisukord

1. Üldine taust 2
2. Analüüsi kaasatud sihtasutused 3
3. Finants- ja personaliarvestuse korraldus ja töötajate arv sihtasutustes 4
4. Finantsarvestuse algdokumendid ja nende maht 6
5. Sihtasutuste töötajate arv 8
6. Kasutatavad infosüsteemid 9
7. Arvestusteenuste kulud sihtasutustes 12
8. Sihtasutuste arvestusteenuste kulud kesksete arvestusteenuste korral 14
9. Kokkuhoid arvestusteenuste konsolideerimisest 16
10. Arvestusteenuste konsolideerimisega kaasnevad mõjud 19
11. Arvestusteenuste konsolideerimise tegevuskava 21
12. Arvestusteenuste konsolideerimisest vabaneva raha kasutamine 22

1. Üldine taust

Vabariigi Valitsuse 1. augustil 2019 toimunud kabinetiistungil kinnitati riigireformi tegevuskava aastateks 2019-2023. Sellest tulenevalt said Rahandusministeerium ja Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi RTK või keskus) ülesande koostada analüüs ning tegevuskava riigi sihtasutuste arvestusteenuste konsolideerimiseks.

RTK on Rahandusministeeriumi valitsemisalasse kuuluv valitsusasutus, mille põhimäärusest tulenevaks ülesandeks on tugiteenuste osutamine riigiraamatupidamiskohuslastele (riigieelarvelistele asutustele), avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele ja riigi asutatud sihtasutustele. Keskus alustas finantsarvestuse ning personali- ja palgaarvestuse teenuste pakkumist nelja ministeeriumi valitsemisala asutustele 2013. aasta alguses. Vabariigi Valitsuse 2015. aastal tehtud otsuse alusel pakub RTK arvestusteenuseid kõigi ministeeriumite valitsemisalade asutustele ja Riigikantseleile. 01.01.2020 seisuga teenindab keskus 150 riigiasutust, 10 riigi valitseva mõju all olevat sihtasutust ja ühte avalik-õiguslikku juriidilist isikut.

Finantsarvestuseks ning personali- ja palgaarvestuseks kasutatakse keskselt ühtset majandustarkvara SAP ning sellega liidestatud tugisüsteeme – riigitöötaja iseteenindusportaali, arvete menetlemise infosüsteemi ja aruandlussüsteemi. Nimetatud infosüsteeme arendab ja arendustega seotud kulud kannab RTK. Kesksed infosüsteemid arvestusvaldkonnas võimaldavad automatiseerida suure osa andmevahetusest –loodud on liidesed riigikassa, eelarve infosüsteemide, töötamise registri, asutuste kodulehtede ja paljude teiste infosüsteemidega. Tänu kõrgele automatiseeritusele jõuab 80% personaliarvestuse andmetest ja 72% raamatupidamise alusdokumentidest arvestusse liideste kaudu.

Finantsarvestuse ning personali- ja palgaarvestuse teenuste osutamine toimub RTKs lähtudes toimemudelitest, milles tegevused jaotatakse kliendi ja RTK vahel. Kliendi juurde jäävad (ei konsolideerita) üldjuhul:

1) finantsjuhtimise tegevused, sh eelarvete koostamine, eelarve täitmise jälgimine, asutuses tekkivate raamatupidamise algdokumentide vormistamine ja RTK-le saatmine;
2) personalijuhtimisega seotud tegevused, sh värbamine, koolitamine jne, selles valdkonnas tekkivate personali- ja palgaarvestuse algdokumentide vormistamine ja RTK-le saatmine.

Dokumentide vormistamiseks ja RTK-le saatmiseks kasutavad kliendid riigitöötaja iseteenindusportaali, põhitegevuse infosüsteeme, mis on liidestatud SAPiga ja asutuste dokumendihaldussüsteeme, erandjuhul ka e-posti.

Riigiasutuste rahulolu arvestusteenustega on stabiilselt kõrge – kümnepallisel skaalal on rahulolu arvestusteenustega olnud püsivalt kõrgemal kui 8,5 palli. Ka Riigikontrolli hinnangul on arvestuse kvaliteet konsolideerimise tulemusena paranenud.

Riigiasutuste arvestusteenuste konsolideerimise tulemusena on arvestusteenuste osutamisega seotud töötajate arv vähenenud 36%, tänu millele on arvestusteenuste kulu aastas vähenenud ca 2,4 miljonit euro võrra.

2. Analüüsi kaasatud sihtasutused

Käesolevasse analüüsi on kaasatud Haridus- ja Teadusministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Maaeluministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Kaitseministeeriumi valitsemisalade riigi valitseva mõju all olevad sihtasutused (kokku 36 asutust, nimekiri asutustest lisas 1). Analüüsist jäeti välja sihtasutused, kes on juba RTK teenindamisel 01.01.2020 seisuga. Analüüsist jäeti välja ka SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital, kuna temaga on sõlmitud kokkulepe ja tegevuskava RTK teenindamise tulekuks alates 01.06.2020. Samuti on analüüsist jäetud välja sihtasutused Innove, Archimedes ja Hariduse Infotehnoloogia SA, kuna Haridus- ja Teadusministeerium reorganiseerib need riigiasutuseks Haridusamet. Alates Haridusameti moodustamisest liigub selle arvestusteenus RTK-sse sarnaselt kõigile teistele riigiasutustele.

Lisaks jäeti analüüsist välja Sotsiaalministeeriumi valitsemisala sihtasutused – peamiselt haiglad. Selle põhjuseks on RTK varasem analüüs Põhja-Eesti Regionaalhaigla arvestusteenuste vajaduse kohta, mis näitas, et arvestusteenuste pakkumine meditsiiniasutustele eeldab suuremahulisi investeeringuid (ca 2-2,5 miljonit eurot) infosüsteemidesse, mille katmiseks puudub rahastamisallikas.

3. Finants- ja personaliarvestuse korraldus ja töötajate arv sihtasutustes

Valdav enamus sihtasutustest korraldab käesoleval ajal finants-, personali- ja palgaarvestust organisatsioonisiseselt. Erandiks on sihtasutused Kutsekoda, Hiiumaa Muuseumid, UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon, Tartu Jaani Kirik, Vanalinna Teatrimaja, Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Rahvusvaheline Kaitseuuringute Keskus, kes ostavad arvestusteenust sisse eraturu teenusepakkujatelt.

Küsitluse läbiviimise ajal oli sihtasutustes kokku finants- ja personalivaldkonnas koormatud 85,47 täiskoormusele taandatud töötajat. Neist arvestusteenustega, mida sihtasutuste hinnangul saaks analoogselt RTK praeguste klientidega osutada keskselt, tegelevad 33,84 töötajat (39,59%). Nende hulgas ei ole arvestatud sihtasutusi, kes ostavad arvestusteenust sisse.

Arvestusteenustega seotud töötajate arv, mis võiks olla seotud keskselt teenuse osutamisega, on all olevas tabelis esitatud esimeses kolmes veerus.

	Asutuse finantsarvestusega seotud töötajad	Asutuse palgaarvestusega seotud töötajad	Asutuse personaliarvestusega seotud töötajad	Asutuse finantsjuhtimisega seotud töötajad	Asutuse personalijuhtimisega seotud töötajad	**Finants- ja personali-valdkonna töötajad kokku**	Sh arvestusteenuste osutajad kokku
Draamateater	0,47	0,15	0,15	0,38	0,25	**1,40**	0,77
EAS	1,70	1,10	0,20	6,00	3,30	**12,30**	3,00
Eesti Filmi Instituut SA	0,43	0,05	0,01	0,45	0,06	**1,00**	0,49
Eesti Teadusagentuur	0,95	0,40	0,05	2,60	1,00	**5,00**	1,40
Eesti Vabaõhumuuseum SA	1,00	0,50	0,09	1,50	0,91	**4,00**	1,59
Endla Teater SA	0,80	0,35	0,20	0,95	0,20	**2,50**	1,35
ERSO SA	0,23	0,10	0,18	0,67	0,32	**1,50**	0,51
Haapsalu ja Läänemaa Muuseum	0,40	0,10	0,05	0,50	0,35	**1,40**	0,55
KIK SA	1,00	0,10	0,10	2,30	0,80	**4,30**	1,20
KredEX SA	0,95	0,05	0,03	1,00	0,12	**2,15**	1,03
Maaelu Edendamise SA	0,65	0,10	0,10	1,25	0,30	**2,40**	0,85
Meremuuseum SA	1,05	0,15	0,15	0,80	0,85	**3,00**	1,35
Narva Muuseum SA	0,40	0,10	0,10	0,50	0,40	**1,5**	0,60
Nuku SA	0,69	0,06	0,06	0,75	0,94	**2,50**	0,81
Rannarootsi Muuseum SA	0,09	0,01	0,01	0,10	0,05	**0,26**	0,11
RIKS	0,60	0,20	0,10	0,90	0,20	**2,00**	0,90
SA Erametsakeskus	0,30	0,20	0,10	0,50	0,10	**1,20**	0,60
SA Jõulumäe Tervisespordikeskus	0,85	0,10	0,05	0,95	0,05	**2,00**	1,00
SA Kultuurileht	1,01	1,08	0,21	1,70	0,20	**4,20**	2,30
SA Rakvere Teatrimaja	0,95	0,20	0,15	0,95	0,35	**2,60**	1,30
Spordikoolituse ja Teabe SA	0,50	0,10	0,04	0,40	0,06	**1,10**	0,64
Teaduskeskus AHHAA	0,75	0,25	0,10	1,00	0,50	**2,60**	1,10
Teater Vanemuine	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	**6,00**	4,00
Tehnopol SA	0,74	0,10	0,06	2,08	0,02	**3,00**	0,90

Tehvandi Spordikeskus	1,10	0,10	0,12	0,90	0,38	**2,60**	1,32
Ugala Teater SA	0,81	0,15	0,25	1,04	0,75	**3,00**	1,21
Vene Teater SA	0,57	0,60	0,40	0,43	0,45	**2,45**	1,57
Virumaa Muuseumid SA	0,61	0,10	0,05	1,24	0,51	**2,51**	0,76
Eesti Kontsert*	0,00	0,50	0,13	3,50	0,87	**5,00**	0,63
Kokku	**21,6**	**8,00**	**4,24**	**36,34**	**15,29**	**85,47**	**33,84**

*Eesti Kontserdile osutab RTK finantsarvestuse teenust, kuid mitte personali- ja palgaarvestuse teenust.

Sihtasutustel, kes ostavad raamatupidamisteenust, on sisseostetava arvestusteenuse kogukuluks 54 524 eurot aastas. Pakutava teenuse ulatus on üldjuhul sarnane RTK poolt pakutavate teenustega. Arvestusteenuste pakkumisel RTK poolt oleks nimetatud sihtasutuste teenindamiseks vajalik tööjõuvajadus 1,01 töökohta (vt all olev tabel).

	Finantsarvestus	**Palgaarvestus**	**Personaliarvestus**
Hiiumaa Muuseumid SA	0,08	0,01	0,01
Rahvusvaheline Kaitseuuringute Keskus	0,17	0,06	0,05
UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon	0,03	0,01	0,01
Kutsekoda	0,18	0,02	0,02
Tartu Jaani Kirik	0,04	0,01	0,01
Vanalinna Teatrimaja	0,11	0,01	0,01
Eesti Filharmoonia Kammerkoor	0,12	0,03	0,02
Kokku	**0,73**	**0,15**	**0,13**

Raamatupidamisteenust ostvate sihtasutuste kohta on RTK tööjõuvajadusel põhinev pakutava teenuse hinnanguline kogukulu on 45 114 eurot aastas, mis on 17,3% väiksem, kui tänane sihtasutuste poolt sisseostetav teenus (vt allolev tabel).

	Kogukulu	**sh infosüsteemide kulu**
Hiiumaa Muuseumid	4 680	780
Rahvusvaheline Kaitseuuringute Keskus	11 859	1 952
UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon	2 076	245
Kutsekoda	9 896	1 628
Tartu Jaani Kirik	2 449	244
Vanalinna Teatrimaja	5 702	712
Eesti Filharmoonia Kammerkoor	8 452	1 943
Kokku	**45 114**	**7 504**

Asutusse jääva finants- ja personalijuhtimisega seotud töö sisuks on eelarvete koostamine ja jälgimine, töölepingute vormistamine, töötasuga seotud ja muude personalialaste dokumentide vormistamine, sh finants- ja personalivaldkonna alusdokumentide töövoogude korraldamine. Toetustega seotud aruandlus ja tegevuste dokumenteerimine on jätkuvalt asutuse vastutusvaldkond.

4. Finantsarvestuse algdokumendid ja nende maht

Peamiseks finantsarvestuse kulu ja RTK finantsarvestuse teenusega tegelevate töötajate arvu mõjutavaks teguriks on arvestusega seotud raamatupidamise algdokumentide arv. Seetõttu oleme analüüsinud sihtasutuste finantsarvestuse alusdokumentide mahte ja liike.

Analüüsis on võetud arvesse see osa dokumentatsioonist, mis mõjutab finantsarvestuse teenuse kulu. Arvestusest on jäetud välja asutuste sularaha ja kaardimaksetega seotud müügisüsteemides paiknevad algdokumendid. Nende puhul toimub arvete väljastamine müügisüsteemist asutuste klienditeenindajate vahendusel. Raamatupidamises kajastuvad nimetatud tehingud koondkannetena läbi automaatse liidese või raamatupidaja poolse andmesisestuse.

Algdokumentide maht liikide kaupa aastas:

Dokumendiliik	**Maht**	**Osakaal**
Ostuarved	71 900	46%
Müügiarved	35 621	23%
Väljamaksetaotlused toetuste saamiseks	7 832	5%
Majanduskulude aruanded (sh töötajatele antud soodustused)	6 023	4%
Sularaha- ja pangakaardiga tasutud tehingud koondkannetena	5 711	4%
Muud tulude ja nõuetega seotud dokumendid	6 361	4%
Lähetuste aruanded	4 947	3%
Toetuste andmisega seotud dokumendid	4 820	3%
Nõuded oma töötajatele (sh palgast kinnipidamised)	2 460	2%
Toimingud põhivaraga (v.a ostud)	287	0%
Muud dokumendid	10 965	7%
Kokku	**156 927**	**100%**

Algdokumentide maht asutuste kaupa:

Sihtasutus	**Dokumendimaht (tk)**
Draamateater	6 005
EAS	11 878
Eesti Filmi Instituut	1 646
Eesti Teadusagentuur	4 184
Eesti Vabaõhumuuseum	4 785
Endla Teater	5 590
ERSO	2 114
Hiiumaa Muuseumid	775
KIK	12 985
KredEX	11 239
Kutsekoda	1 921
Maaelu Edendamise SA	3 914
Meremuuseum	5 115
Narva Muuseum	4 258
Nuku	4 962
Rahvusvaheline Kaitseuuringute Keskus	1 682
RIKS	4 240
Erametsakeskus	1 475

Jõulumäe Tervisespordikeskus	3 231
Kultuurileht	4 128
Rakvere Teatrimaja	5 965
Spordikoolituse ja Teabe Sihtasutus	4 422
Teaduskeskus AHHAA	5 989
Teater Vanemuine	8 801
Tehnopol	7 245
Tehvandi Spordikeskus	8 308
Ugala Teater	5 940
UNESCO eesti rahvuslik Komisjon	190
Vene Teater	4 715
Virumaa Muuseumid	6 205
Rannarootsi Muuseum SA	392
Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid	2 268
Tartu Jaani Kirik	360
Vanalinna Teatrimaja	715
Eesti Filharmoonia Kammerkoor	1 044
Kokku	**156 927**

5. Sihtasutuste töötajate arv

Analüüsi käigus on kaardistatud töölepingu seaduse ning võlaõigusseaduse alusel sõlmitud lepingute (käsunduslepingud) alusel sihtasutustega töösuhtes olevate töötajate keskmine arv aastas, mille alusel RTK arvestab personali- ja palgaarvestusega seotud tööjõu vajadust.

Tulenevalt põhitegevuse eripärast kasutavad sihtasutused olulises mahus võlaõiguslikke lepinguid. Samuti varieerub töösuhtes olevate töötajate arv perioditi – külastuste tipp-perioodidel, uusnäituste avamistel, etendustel, projektide hindamistel või muudel projektipõhiste tegevuste elluviimisel kasutatakse olulises mahus ajutist tööjõudu. Varieeruv on ka käsunduslepingute pikkus alates mõnest päevast kuni mitme aastani.

Sihtasutus	**Töölepinguid ja juhatuse liikme lepinguid**	**Võlaõiguslikke lepinguid keskmiselt kuus**	**Kokku**
Draamateater	135	88	223
EAS	300	20	320
Eesti Filmi Instituut SA	13	5	18
Eesti Teadusagentuur	70	160	230
Eesti Vabaõhumuuseumi SA	120	33	153
Endla Teater SA	110	60	170
ERSO SA	110	30	140
Hiiumaa Muuseumid SA	18	6	24
KIK SA	64	22	86
KredEX SA	40	8	48
Kutsekoda	30	5	35
Maaelu Edendamise SA	35	50	85
Meremuuseum SA	95	53	148
Narva Muuseum SA	63	12	75
Nuku SA	87	14	101
RIKS	55	2	57
RV Kaitseuuringute Keskus	22	51	73
SA Erametsakeskus	32	2	34
SA Jõulumäe Tervisespordikeskus	17	19	36
SA Kultuurileht	100	368	468
SA Rakvere Teatrimaja	95	80	175
Spordikoolituse ja teabe SA	15	54	69
Teaduskeskus AHHAA	58	14	72
Teater Vanemuine	360	93	453
Tehnopol SA	28	2	30
Tehvandi Spordikeskus	91	25	116
Ugala Teater SA	102	100	202
Unesco SA	3	2	5
Vene Teater SA	110	78	188
Virumaa Muuseumid SA	57	26	83
Rannarootsi Muuseum SA	9	3	12
Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid	62	19	81
Eesti Kontsert	161	150	311
Tartu Jaani Kirik	5	0	5
Vanalinna Teatrimaja	8	12	20
Eesti Filharmoonia Kammerkoor	35	31	66
Kokku	**2 715**	**1 697**	**4 412**

6. Kasutatavad infosüsteemid

Analüüsi käigus kaardistati sihtasutustes kasutatavad tarkvarad finants-, personali- ja palgaarvestuse korraldamiseks (vt allolev tabel). Kasutusel on 14 erinevat finantsarvestuse tarkvara ning 15 erinevat personali- ja palgaarvestuse tarkvara. Tarkvaradega seotud iga-aastasteks hoolduskuludeks on asutused kulutanud 145 063 eurot, millele lisanduvad ühekordsed kulud tarkvarade esmasel kasutuselevõtmisel.

Sihtasutus	**Finantsarvestus**	**Palgaarvestus**	**Personaliarvestus**
Draamateater	Hansa	Taavi	Taavi
Eesti Filmi Instituut	Standart Books	Standard Books/ Excel	Excel
Eesti Vabaõhumuuseum	Directo	Directo	Directo
Endla Teater	Standard Books	Taavi	ei ole
ERSO	Directo	VERP, Persona	Persona
Hiiumaa Muuseumid	Sisseostetud teenus PMen	PMen	PMen
Jõulumäe Tervisespordikeskus	Eeva majandustarkvara	Excel	Excel
Kultuurileht	SAF, WebDesktop	SAF	SAF, WebDesktop
Meremuuseum	Directo	Directo	Directo
Narva Muuseum	SAF	SAF	SAF
Nuku	Eeva	Eeva	Persona
SA Rakvere Teatrimaja	VERP	VERP	VERP osaliselt
Teater Vanemuine	Eeva	Eeva	Eeva
Tehvandi Spordikeskus	Hansa Books; Hotellinx	RAPID	RAPID
Ugala Teater	RapidPlus	RapidPlus	RapidPlus
Unesco	Sisseostetud teenus	Excel	Excel
Vene Teater	Directo	Directo	Directo
Virumaa Muuseumid	PMen	PMen	Persona
Erametsakeskus	Standard Books + Amphora	Merit Palk + Amphora	Merit Palk +Amphora
KIK	HansaWorld	Taavi Palk	Taavi Personal
KredEX	SAF	SAF	SAF
Maaelu Edendamise SA	Lennuk	Taavi Tarkvara	WebDesktop
RIKS	SAF	SAF	SAF
Tehnopol	SAF/ Excel	SAF/ Excel	SAF/ Excel
EAS	MS Dynamics NAV 2016	Taavi Palk	MS Dynamics NAV 2016
Eesti Teadusagentuur	Tresoor	Tresoor	HRM+ (Tresoori liides)
Kutsekoda	Sisseostetud teenus	Excel	Excel
Spordikoolituse ja teabe SA	Standard Books	Standard Books	Standard Books
Teaduskeskus AHHAA	Directo	Directo , Merit Palk	Directo , Merit Palk, Amphora, AHHAA graafikuprogramm
Kaitseuuringute Keskus	Sisseostetud teenus	Sisseostetud teenus	WebDesktop
Rannarootsi Muuseum SA	PMen	PMen	PMen
Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid	PMen	PMen	PMen
Eesti Kontsert	SAP (RTK teenindada)	Taavi	Persona
Vanalinna Teatrimaja	Sisseostetud teenus (Standard Books)	Verp	Standard Books
Eesti Filharmoonia Kammerkoor	Sisseostetud teenus (Directo)	Directo	Directo

Personalivaldkonna dokumentide menetlemine toimub sihtasutustes peamiselt dokumendihaldussüsteemides (WebDesktop, Sharepointil põhinev „Pinal“), mis ei oma automaatliideseid sihtasutuste poolt kasutatavate palgaarvestuse infosüsteemidega. DHSides menetletakse üldjuhul ka lähetuste korraldusi ja aruandeid, koolitustaotluseid, puhkusegraafikuid ja nende muudatustaotluseid, majanduskulude taotluseid ning tööandja poolt antavaid hüvitisi. Dokumentides sisalduva info sisestamine arvestustarkvarasse nõuab käsitööd, infot sisestatakse mitu korda erinevatesse tarkvaradesse.

Paljudes sihtasutustes on kasutusel kassa- ja müügisüsteemid (CompuCash, Buum, Hotellinc, Piletilevi, Piletimaailm jne), kus toimub igapäevase müügitegevuse kajastamine. Üldjuhul ei ole müügisüsteemid arvestustarkvaraga liidestatud ning info edastatakse arvestustarkvarasse käsitsi sisestuse abil. RTK keskne arvestustarkvara SAP on automaatseks andmeedastuseks liidestatud müügisüsteemiga Buum ning Piletilevi ja Piletimaailma müügikeskkondadega. Sarnane liides oleks vaja välja arendada konsolideeritud arvestusteenuse osutamiseks sihtasutuste poolt enim kasutatava kassasüsteemiga CompuCash. Ülejäänud müügisüsteemide (HotellinX jm) puhul vajab liidese loomine samuti analüüsimist. Otsused iga konkreetse infosüsteemi liidestamise kohta on võimalik teha teenuste ülevõtmise ettevalmistamise käigus.

Ostuarvete menetlemiseks kasutab enamus sihtasutustest enamlevinud menetluskeskkonna teenusepakkujaid (Omniva, E-arveldaja, Fitek) või asutusesisest menetluskeskkonda (n: WebDesktop). RTK-l on olemas liidesed nii Omniva kui ka Fitekiga.

RTK kesksete arvestusteenuste pakkumisel kasutatakse integreeritud finants-, personali- ja palgaarvestust võimaldavat infosüsteemi SAP ERP, mida toetavad liidestatud tugisüsteemid Riigitöötaja Iseteenindusportaal, aruandluskeskkond SAP Business Object ja sisse ostetav arvete menetluskeskkond. Arvestustarkvara on liidestatud ka mitmete põhitegevuse infosüsteemidega (näiteks keskne toetuste haldamise infosüsteem SFOS) ning riiklike registritega (näiteks töötamise register, Eesti Hariduse Infosüsteem). Keskse arvestustarkvara eeliseks on suurem hulk kasutatavaid automaatfunktsioone nii andmete edastamisel kui ka keskse tarkvara siseselt, mis suurendab arvestuse efektiivsust ning parandab andmekvaliteeti. Samuti lihtsustab keskne tarkvara arenduste tellimist ja teostamist arvestust puudutavate seaduste muutumisel. Riigitöötaja iseteenindusportaali kasutuselevõtt viiks suure osa arvestuseks vajalike dokumentide menetlusest dokumendihaldussüsteemidest välja, vähendades nii vigade tekke võimalusi, suurendades menetluse efektiivsust ja vähendades dokumendihaldussüsteemide arendusvajadust. Portaal katab suuremas ulatuses ära menetletavad dokumendiliigid (majanduskulude aruanded, asutuse pangakaardi aruanded, lähetus- ja koolituse kuluaruanded, muud maksetaotlused). Lisaks võimaldab see süsteem põhi- ja väheväärtuslike varade arvestust, puhkuste planeerimist ja vormistamist, puudumistaotluste menetlemist, maksuvaba tulu avalduste ja isikuandmete haldamist. RTK jätkab uute funktsionaalsuste väljatöötamist, suurendades sellega liitunud asutuste töö efektiivsust ning kasutusmugavust ka tulevikus.

Sarnaselt enamusele sihtasutustest ostab RTK ostuarvete menetlemise teenust erasektorist, vahendades seda oma klientidele. Kehtiva hankelepingu alusel (kuni juuni 2020) osutab teenust AS Fitek (keskkond FitekIN). Hange järgnevaks perioodiks on kavas läbi viia 2020. aasta esimeses pooles. Hangitav teenus hõlmab ostuarvete vastuvõtmist, vajadusel digitaliseerimist, menetluskeskkonna kasutamist, andmeedastust majandustarkvarasse ja arhiveerimist. Samuti on võimalik keskkonna kaudu saata klientide e-müügiarveid. Keskse hanke kasutamine tagab madalama teenuse maksumuse, kvaliteetse kasutajatoe ning paremad võimalused infosüsteemide funktsionaalsete arenduste tellimiseks.

Toetuste rakendamisega seotud sihtasutuste (EAS, KIK, Kredex, Erametsakeskus, Eesti Teadusagentuur) puhul on mõistlik kesksele arvestusteenusele üleminekul võtta toetuste menetlemiseks kasutusele keskne toetuste haldamise infosüsteem SFOS. See võimaldab automaatset infovahetust ka toetuste arvestust ja väljamakseid puudutava finantsinfo osas.

Analüüsi käigus ei tuvastatud sihtasutuste poolt finants-, personali- ja palgaarvestusele esitatud nõudmisi, mis ei ole realiseeritavad keskses arvestustarkvaras SAP või mis eeldaksid täiendavaid suuremahulisi investeeringuid funktsionaalsuse väljaarendamiseks.

Teenuste ülevõtmise käigus võivad vajada põhjalikumat ettevalmistustööd järgmiste sihtasutuste põhitegevuse infosüsteemide liidestamised arvestustarkvaraga:

- Kredexi põhitegevuse infosüsteem (Eserver);
- Maaelu Edendamise Sihtasutuse infosüsteem Lennuk;
- RIKSi riigipilve arveldussüsteem;
- Teaduskeskus AHHAA põhitegevuse infosüsteem (kavaprogramm, e-pood, kassaprogramm, töötajate tööaja graafiku programm);
- Tehvandi Spordikeskus Hotellinx müügikeskkond ja HansaBooks laoarvestussüsteem.

Analüüsi tulemusena on võimalik otsustada, millisel kujul on võimalik teostada andmevahetust nimetatud infosüsteemide ja arvestustarkvara vahel.

7. Arvestusteenuste kulud sihtasutustes

Käesolev sihtasutuste arvestusteenuste kulude analüüs on koostatud sihtasutustelt saadud info alusel. Arvestusteenuste kulude arvutamisel on võetud aluseks standardne tööülesannete jaotus teenindatava asutuse ja RTK vahel. Arvestusteenuste kuludena on näidatud proportsionaalne osa finants- ja personalitöötajate tööaja jaotuse alusel arvestatud kuludest, mis arvestusteenuste konsolideerimisel antaks üle RTK-le, samuti nende infosüsteemide hooldus- ja muud perioodilised kulud, mis arvestusteenuste konsolideerimisel oleks võimalik kasutusest eemaldada. Arvestusteenuste kuludest on jäetud välja finants- ja personalijuhtimise funktsioonidega seotud tegevustele vastavad kulud, mis arvestusteenuste konsolideerimisel jäävad asutusse.

Arvestusteenuste kulud liikide lõikes:

Kulud majandusliku sisu alusel	**Summa (eurot)**
Tööjõukulud (sh erisoodustuskulud)	**882 903**
Infosüsteemidega seotud kulud	**145 063**
Majanduskulud	**98 428**
Sisseostetav raamatupidamisteenus	**54 524**
Kokku	**1 180 918**

Arvestusteenuste kulud asutuste kaupa:

Asutus	**Arvestusteenuste kulud**
Draamateater	29 553
EAS	158 845
Eesti Filmi Instituut SA	12 736
Eesti Teadusagentuur	48 710
Eesti Vabaõhumuuseum SA	38 316
Endla Teater SA	41 573
ERSO SA	18 027
Hiiumaa Muuseumid SA	6 040
KIK SA	73 938
KredEX SA	42 711
Kutsekoda	22 349
Maaelu Edendamise SA	27 010
Meremuuseum SA	49 270
Narva Muuseum SA	17 731
Nuku SA	26 027
RV Kaitseuuringute Keskus	11 895
RIKS	42 969
SA Erametsakeskus	34 200
SA Jõulumäe Tervisespordikeskus	26 203
SA Kultuurileht	56 198
SA Rakvere Teatrimaja	29 773
Spordikoolituse ja teabe SA	17 035
Teaduskeskus AHHAA	35 342
Teater Vanemuine	89 781
Tehnopol SA	32 608
Tehvandi Spordikeskus	42 127

Ugala Teater SA	28 597
Unesco SA	3 000
Vene Teater SA	40 362
Virumaa Muuseumid SA	26 907
Tartu Jaani Kirik	1 440
Rannarootsi Muuseum SA	2 087
Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid	10 583
Eesti Kontsert	23 395
Vanalinna Teatrimaja	10 632
Eesti Filharmoonia Kammerkoor	2 948
Kokku	**1 180 918**

8. Sihtasutuste arvestusteenuste kulud kesksete arvestusteenuste korral

Arvestusteenuste maksumuse arvutamisel on võetud aluseks RTK poolt hinnatud tööjõuvajadus arvestusteenuste osutamisel sihtasutustele, võttes aluseks olemasolevat kogemust nii riigiasutuste kui riigi poolt asutatud sihtasutuste teenindamisel ning sihtasutustelt saadud dokumendimahte ja palka saavate töötajate arvu. Majanduskulude maksumuse arvutamisel on võetud aluseks tegelik kulu arvestustöötaja kohta RTK-s (2019. aasta kulud). Infosüsteemide kulude arvutamisel on võetud aluseks litsentside soetuse ja hoolduse viimase hanke ning e-arvete menetluskeskkonna teenuse viimase hanke ühikuhinnad.

Tööjõu vajadus arvestusteenuste osutamiseks

Tööpere	Tööjõu vajadus
Finantsarvestaja	14,89
Palgaarvestaja	3,14
Personaliarvestaja	2,77
Kokku	**20,80**

Investeeringuvajadus infosüsteemidesse (litsentside soetus, põhiinfosüsteemide arendused)

Litsents	Litsentsivajadus (tk)	Investeering (eurot)
SAP kasutajalitsentside soetus*	0	0
Töötaja palgaarvestuse litsentside soetus*	2 500	27 250
Töötaja RTIP litsentside soetus*	2 500	109 000
Arendused põhiinfosüsteemide liidestamiseks		75 000
Kokku		**211 250**

* Litsentside soetusvajadus on väiksem, kuna RTK kasutuses on vabasid tarkvaralitsentse, mida on võimalik kasutada arvestusteenuste pakkumisel sihtasutustele.

Arvestusteenuste kulud:

Kulud majandusliku sisu alusel	Summa (eurot)
Tööjõukulud	555 294
Majanduskulud	91 667
Infosüsteemidega seotud kulud	107 449
Kokku	**754 410**

Arvestusteenuste kulud tegevuste kaupa:

Kulud teenuse tegevuste alusel	Tegevuse kulu
Tööjõukulud	**555 294**
Ostuarvete menetlemine	154 801
Müügiarvete menetlemine	62 970
Lähetuste jm majanduskulude arvestus	35 158
Aruandlus	25 507
Saldode kontroll ja inventeerimine	22 532
Maksed	18 891
Varade arvestus	7 084
Muud raamatupidamise funktsioonid	82 124
Palgaarvestus	82 386
Personaliarvestus	63 841
Majanduskulud	**91 667**

Töökoha IT teenused (RMIT)	23 941
Ruumide rent	52 896
Majandamiskulud	14 830
Infosüsteemidega seotud kulud	**107 449**
E-arvete menetluskeskkonna tasu	32 527
Majandustarkvara kasutajatoe teenus	22 693
SAP litsentside hoolduskulu	52 229
Kokku kulud	**754 410**

9. Kokkuhoid arvestusteenuste konsolideerimisest

Võrreldes arvestusteenustega seotud kulusid sihtasutustes keskse arvestusteenuste pakkuja RTK teenuste maksumusega selgub, et riigi sihtasutuste arvestusteenuste konsolideerimine võimaldab vähendada teenustega seotud otseseid kulusid umbes 36%. **Arvestusteenuste konsolideerimine võimaldab riigil igal aastal hoida kokku umbes 426 508 eurot. Teenuste osutamisega seotud töötajate arv väheneks konsolideerimise tulemusena 13 inimese võrra (38%)**

Tööjõuvajaduse võrdlus:

Teenus	Tööjõuvajadus praegu	Tööjõuvajadus RTK	Vahe
Finantsarvestus	21,6	14,89	-6,71
Personaliarvestus	4,24	2,77	-1,47
Palgaarvestus	8,00	3,14	-4,86
Kokku	**33,84**	**20,8**	**-13,04**

Detailne tööjõuvajaduse võrdlus sihtasutuste kaupa on toodud järgnevas tabelis:

Sihtasutused	Tööjõuvajadus praegu			Tööjõuvajadus RTK			Vahe
	Finantsarvestus	Palgaarvestus	Personaliarvestus	Finantsarvestus	Palgaarvestus	Personaliarvestus	Teenused kokku
Draamateater	0,47	0,15	0,15	0,49	0,15	0,13	0
EAS	1,7	1,1	0,2	1,12	0,21	0,18	-1,49
Eesti Filmi Instituut SA	0,43	0,05	0,01	0,18	0,02	0,01	-0,28
Eesti Teadusagentuur	0,95	0,4	0,05	0,98	0,16	0,14	-0,12
Eesti Vabaõhumuuseum SA	1	0,5	0,09	0,62	0,1	0,09	-0,78
Endla Teater SA	0,8	0,35	0,2	0,56	0,11	0,1	-0,58
ERSO SA	0,23	0,1	0,18	0,2	0,1	0,09	-0,12
KIK SA	1	0,1	0,1	0,89	0,06	0,05	-0,2
KredEX SA	0,95	0,05	0,03	0,68	0,03	0,03	-0,29
Maaelu Edendamise SA	0,65	0,1	0,1	0,41	0,06	0,05	-0,33
Meremuuseum SA	1,05	0,15	0,15	0,47	0,1	0,08	-0,7
Narva Muuseum SA	0,4	0,1	0,1	0,35	0,04	0,03	-0,18
Nuku SA	0,69	0,06	0,06	0,39	0,07	0,06	-0,29
RIKS	0,6	0,2	0,1	0,37	0,04	0,03	-0,46
SA Erametsakeskus	0,3	0,2	0,1	0,14	0,02	0,02	-0,42
SA Jõulumäe Tervisespordikeskus	0,85	0,1	0,05	0,54	0,02	0,01	-0,43
SA Kultuurileht	1,01	1,08	0,21	0,68	0,5	0,5	-0,62
SA Rakvere Teatrimaja	0,95	0,2	0,15	0,62	0,17	0,15	-0,36
Spordikoolituse ja teabe SA	0,5	0,1	0,04	0,15	0,05	0,04	-0,4
Teaduskeskus AHHAA	0,75	0,25	0,10	0,54	0,12	0,1	-0,34
Teater Vanemuine	2	1	1	0,84	0,24	0,21	-2,71
Tehnopol SA	0,74	0,1	0,06	0,6	0,02	0,02	-0,26

Tehvandi Spordikeskus	1,1	0,1	0,12	0,7	0,08	0,07	-0,47
Ugala Teater SA	0,81	0,15	0,25	0,59	0,14	0,12	-0,36
Vene Teater SA	0,57	0,6	0,4	0,37	0,12	0,11	-0,97
Virumaa Muuseumid SA	0,61	0,1	0,05	0,41	0,06	0,05	-0,24
Rannarootsi Muuseum SA	0,09	0,01	0,01	0,06	0,01	0,01	-0,03
Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid	0,4	0,1	0,05	0,21	0,04	0,03	-0,27
Eesti Kontsert	0	0,5	0,13	0	0,15	0,13	-0,35
Kokku	**21,60**	**8,00**	**4,24**	**14,16**	**2,99**	**2,64**	**-14,05**
Hiiumaa Muuseumid SA				0,08	0,01	0,01	0,1
RV Kaitseuuringute Keskus				0,17	0,06	0,05	0,28
Unesco SA				0,03	0,01	0,01	0,05
Kutsekoda				0,18	0,02	0,02	0,22
Tartu Jaani Kirik				0,04	0,01	0,01	0,06
Vanalinna Teatrimaja				0,11	0,01	0,01	0,13
Eesti Filharmoonia Kammerkoor				0,12	0,03	0,02	0,17
Kokku	**21,6**	**8**	**4,24**	**14,89**	**3,14**	**2,77**	**-13,04**

Teenuse maksumuse võrdlus (ilma investeeringukomponendita):

Kulud majandusliku sisu alusel	**Teenuse kulu praegu**	**Teenuse kulu RTK**	**Vahe**
Tööjõukulud	882 903	555 294	-327 609
Majanduskulud	98 428	91 667	-6 761
Arvestustarkvaraga seotud kulud	104 809	74 922	-29 887
Arvete menetluskeskkondadega kulud	40 254	32 527	-7 727
Sisseostetav raamatupidamisteenus	54 524	0	-54 524
Kokku	**1 180 918**	**754 410**	**-426 508**

Teenuse maksumuse võrdlus asutuste kaupa (ilma investeeringukomponendita):

Asutus	**Teenuse maksumus praegu**	**Teenuse maksumus RTK**	**Vahe**
Draamateater	29 553	28 450	-1 103
EAS	158 845	55 152	-103 693
Eesti Filmi Instituut SA	12 736	7 721	-5 015
Eesti Teadusagentuur	48 710	43 261	-5 449
Eesti Vabaõhumuuseumi SA	38 316	30 836	-7 480
Endla Teater Sa	41 573	28 111	-13 462
ERSO SA	18 027	14 672	-3 356
Hiiumaa Muuseumid SA	6 040	3 900	-2 140
KIK SA	73 938	34 162	-39 776
Kredex SA	42 711	25 914	-16 797
Kutsekoda	22 349	8 268	-14 081
Maaelu Edendamise SA	27 010	18 381	-8 629
Meremuuseum SA	49 270	24 068	-25 202
Narva Muuseum SA	17 731	16 143	-1 588

Nuku SA	26 027	19 222	-6 805
RIKS	42 969	16 743	-26 225
RV Kaitseuuringute Keskus	11 895	9 907	-1 988
SA Erametsakeskus	34 200	6 744	-27 456
SA Kultuurileht	56 198	56 255	57
SA Rakvere Teatrimaja	29 773	33 362	3 589
Spordikoolituse ja Teabe SA	17 035	8 705	-8 330
Teaduskeskus AHHAA	35 342	27 323	-8 020
Teater Vanemuine	89 781	49 062	-40 719
Tehnopol SA	32 608	23 448	-9 160
Tehvandi Spordikeskus	42 127	31 662	-10 465
Ugala Teater SA	28 597	30 770	2 173
Unesco SA	3 000	1 831	-1 169
Vene Teater SA	40 362	22 352	-18 010
Virumaa Muuseumid SA	26 907	19 627	-7 280
SA Jõulumäe Tervisespordikeskus	26 203	19 697	-6 506
Rannarootsi Muuseum SA	2 087	3 050	963
Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid	10 583	10 735	152
Eesti Kontsert	23 395	11 173	-12 222
Vanalinna Teatrimaja	10 632	4 990	-5 642
Eesti Filharmoonia Kammerkoor	2 948	6 509	3 562
Tartu Jaani Kirik	1 440	2 205	765
Kokku	**1 180 918**	**754 410**	**-426 508**

Arvestusteenuste konsolideerimise läbiviimisega kaasnevad ühekordsed kulud seoses olemasolevate arvestusteenuste osutamisega seotud töötajate töösuhte lõpetamisega. Nimetatud kulude suurus võib olulises ulatuses varieeruda sõltuvalt asutusesise töö ümberkorraldamisel valitavatest lahendustest. Maksimaalne kulu, mis võib kaasneda olemasolevate töötajate töösuhete lõpetamisega, on 243 000 eurot, kuid tõenäoliselt jääb sellest oluliselt väiksemaks (lepitakse kokku töötaja tööülesannete muutumises, töötamises osakoormusega, valdkonna spetsialistide jagamine sihtasutuste vahel, töötaja asumine tööle RTK-sse, töökoht on vakantne). Hinnanguline tegelik kulu, mis kaasneb töösuhete lõpetamisega on ca 1/3 võrra väiksem (ca 162 000 eurot).

Võttes arvesse keskse arvestustarkvara riigi sihtasutustes kasutuselevõtu investeeringute kogumaksumust (211 250 eurot) ning ühekordset kulu seoses olemasolevate töötajate töösuhete lõpetamistega (162 000 - 243 000 eurot) on reformi läbiviimise tasuvusaeg 10-13 kuud.

10. Arvestusteenuste konsolideerimisega kaasnevad mõjud

Riigi Tugiteenuste Keskuse kogemus riigiasutuste arvestusteenuste konsolideerimisel on näidanud, et arvestusteenuste pakkumisel keskse teenusepakkuja poolt läbi keskselt arendatud infosüsteemide kaasneb lisaks kulude kokkuhoiule ka teisi positiivseid mõjusid. Samas tuleb arvestusteenuste konsolideerimisel arvestada, et sellega kaasneb ka vajadus ümberkorraldusteks teenindatavate asutuste siseses töökorralduses. Järgnevalt on kirjeldatud mõjusid, millega tuleb konsolideerimise läbiviimisel arvestada.

Finants- ja personaliarvestuse kvaliteedi paranemine. Tulenevalt kõrgest automatiseerituse tasemest väheneb keskse arvestustarkvara kasutuselevõtmisel oluliselt käsitsi sisestavate andmete osakaal ning väheneb risk andmesisestusel tekkivateks eksimusteks. Parem andmekvaliteet võimaldab kiiremat ning kvaliteetsemat aruandlust, mis omakorda võimaldab teha paremaid juhtimisotsuseid. Riigi sihtasutuste raamatupidamine on üldjuhul ka praegu heal tasemel, kuid probleemiks on eksimused ning tähtaegadest mittekinnipidamine andmete edastamisel igakuisesse valitsussektori koondaruandlusesse. Peamisteks eksimusteks saldoandmike esitamisel on valede finantsdimensioonide (tehingupartneri koodid, rahavoo koodid jms) kasutamine, mis kordub kuust kuusse ja tuleb igakuiselt parandada, samuti vähene aktiivsus oluliste vahede selgitamisel (saldode võrdlemisel) avaliku sektori teiste tehingupartneritega.

Vigade kordumise üheks põhjuseks on asjaolu, et kasutatavad raamatupidamisprogrammid ei arvesta piisavalt avaliku sektori arvestuse eripäradega. RTK poolt juurutatud keskne arvestustarkvara on disainitud lähtuvalt avaliku sektori finants- ja personaliarvestuse vajadustest.

Teiseks vigade tekkimise põhjuseks on vähesed kogemused harvaesinevate majandustehingute kajastamisel. Väikeses asutuses napib võimalusi erialase oskusteabe kaasamiseks keeruliste olukordade lahendamisel ning teadmiste jagamisel. Arvestusteenuste pakkumisele spetsialiseerunud asutuses toimub regulaarne parimate praktika jagamine ning õigete arvestuspõhimõtete kasutamine on seetõttu lihtsam.

Lihtsam ja odavam infosüsteemide arendamine. Ühtne arvestustarkvara võimaldab hõlpsamini teostada seaduste või arvestuspõhimõtete muudatustest tulenevaid arendusi infosüsteemis. Väheneb sõltuvus erinevate tarkvaraarendajate suutlikkusest muudatusi õigeaegselt teostada. Arendusi on vaja teha keskses süsteemis, mis suurendab avaliku raha kasutamise efektiivsust. Lisaks finants- ja personaliarvestuse tarkvarale vähenevad kulutused ka asutuste siseseid protsesse toetavatele infosüsteemidele (dokumendihaldussüsteemid, veebilehtede haldus, iseteeninduskeskkonnad jm).

Paremad eeldused riigi finantsjuhtimise reformi läbiviimisel. Alates 2020. aastast läheb Eesti üle tegevuspõhisele riigieelarvele, mis seab kõrgemad nõuded ka raamatupidamisest ning personaliarvestusest saadavatele andmetele. Tegevuspõhiste eelarvete koostamiseks ning nende täitmise jälgimiseks on välja töötatud infotehnoloogilised lahendused kulumudelite koostamiseks ning majandustehingute tulemusena tekkivate kulude jaotamiseks avalikele teenustele. Ühtne arvestustarkvara võimaldab paremini siduda eelarve koostamise selle täitmise jälgimisega. Riigi sihtasutused viivad ellu neile riigi poolt antud ülesandeid, mis kajastuvad riigieelarves antavate toetustena erinevate programmide eelarvetes. Korrektse aruandluse saamiseks programmide eelarvete täitmise kohta on vajalik nii ühtsete põhimõtete järgimine kulude kajastamisel kui ka hästi toimiv infovahetus eelarvestamiseks kasutatava infosüsteemi ning finantsarvestuse infosüsteemi vahel. Arvestades eelarvestamises kavandatava muudatuse keerukust on kesksete finantsarvestuse infosüsteemide kasutamisel võimalik infovahetust lihtsamalt realiseerida.

Paremad võimalused asutusesiseste tugiprotsesside optimeerimiseks. Arvestusteenuste konsolideerimisel tekib sihtasutustel võimalus võtta kasutusele kaasaegne ning mugav Riigitöötaja Iseteeninduportaal. Portaali kasutuselevõtt aitab asutusel vähendada põhitööd toetavatele protsessidele kuluvat tööaega ning tagab vajaliku info kättesaadavuse kõigile töötajatele. Tänu portaalile muutuvad efektiivsemaks ja mugavamaks puhkuste planeerimine, lähetuste vormistamine, varade haldus, töötajate poolt tehtud kulude hüvitamine, puudumiste vormistamine, koolituste planeerimine ning läbiviimine, isikuandmete uuendamine ja tööandja teavitamine kõrvaltegevustest. Lähitulevikus lisandub portaali funktsionaalsuste hulka veel töösuhete haldus (töölepingute sõlmimine ja muutmine). Portaalis kasutatakse keskses arvestustarkvaras olevaid andmeid, seega on keskkonna kasutuselevõtu eelduseks üleminek kesksele majandusarvestusele.

Vajadus asutuste sisese finants- ja personalitöö ümberkorraldamiseks. Ülesannete jaotus keskse arvestusteenuste pakkuja ja teenindava asutuse vahel kirjeldatakse teenuste toimemudelites. Teenuste korraldus on välja töötatud tuginedes nii Eesti kui teiste keskset arvestusteenust kasutavate riikide parimale praktikale. Kesksete arvestusteenuste kasutuselevõtuga kaasneb vajadus muuta personali- ja finantsjuhtimise korraldust, sealhulgas ülesannete jaotust asutuste töötajate vahel.

Väiksemates asutustes täidab finantsjuhtimise ja -arvestusega (eelarve planeerimise, kulujuhtimise ja finantsarvestusega) või personalijuhtimise ja -arvestusega seotud ülesandeid üks töötaja. Arvestusega seotud ülesannete liikumisel keskse teenusepakkuja juurde väheneb töötaja töökoormus ning efektiivsuse saavutamiseks on vaja muuta finants- ja personalijuhtimise töökorraldust. Selle muutmiseks on erinevaid alternatiive, mille sobivust tuleb hinnata iga konkreetse asutuse puhul eraldi:

- ✓ Finants- ja personalijuhtimisega seotud ülesanded jagatakse ümber olemasolevate töötajate vahel;
- ✓ Finants- või personalitöötaja töökoormuse vähendamine – vastava valdkonna töötaja jätkab asutuses töötamist osalise tööajaga lähtudes tegelikust vajadusest;
- ✓ Finants- või personalitöötaja täidab ülesandeid mitmes sihtasutuses – sihtasutused lepivad kokku spetsialisti tööaja jagamises, töötaja töötab osakoormusega erinevate asutuste heaks;
- ✓ Finants- või personalijuhtimise teenust pakub valitsemisala sihtasutustele valitsevat mõju teostav ministeerium;
- ✓ Väiksemate sihtasutuste tegevus konsolideeritakse, moodustades suuremad organisatsioonid täiskoormusega finants- ja personalijuhtimise funktsiooni täitmiseks.

Vajadus kokkulepete uuendamiseks sihtasutuste koostööpartneritega. Üksikute asutuste puhul (näiteks Kredex, Maaelu Edendamise Sihtasutus) eeldab ühtse arvestustarkvara kasutuselevõtt kokkuleppeid väliste koostööpartneritega (näiteks kommertspangad) finantsarvestuseks vajalike andmete vahetamiseks nende ja keskse teenusepakkuja vahel.

Teenuse osutamisega seotud töökohtade viimine Tallinnast välja. Vabariigi Valitus on seadnud eesmärgiks suurendada väljaspool pealinna paiknevate riigi töötajate arvu. Suur osa RTK arvestusteenust osutavatest töötajatest käib tööl väljaspool pealinnapiirkonda. Arvestusteenuste konsolideerimisel on võimalik teenuse osutamiseks vajalikud töökohad luua väljaspool Tallinna.

11. Arvestusteenuste konsolideerimise tegevuskava

Arvestusteenuste konsolideerimise läbiviimise eest vastutab Rahandusministeerium, selle elluviimine toimub koostöös Riigi Tugiteenuste Keskuse, sihtasutustes valitsevat mõju teostavate ministeeriumite ja sihtasutustega.

Sihtasutuste üleviimiseks keskse arvestusteenuste kasutamisele tuleb vastav kohustus sätestada riigivara seaduses. Riigivara seaduse muudatuse eelnõu projekt on esitatud käesoleva analüüsi lisas 2.

Arvestusteenuste konsolideerimine on otstarbekas läbi viia mitmes etapis. Kõigi sihtasutuste arvestusteenuste konsolideerimise tähtaeg võiks olla 01.01.2023. Konsolideerimise ajakava on välja toodud lisas 3 (Riigi sihtasutuste finants- ja personaliarvestuse konsolideerimise ajakava). Ajakava koostamisel on võetud arvesse:

- arvestusteenuste konsolideerimise ettevalmistamise keerukust, sh infosüsteemide arendus- ja liidestusvajadusi;
- RTK finantsarvestusega seotud infosüsteemide (näiteks SFOS) arenduste ajakava;
- erasektorist sisseostetavate arvestusteenuste puhul lepingute lõpetamise sanktsioonide minimeerimist.

Iga sihtasutuse arvestusteenuste konsolideerimiseks koostatakse eraldi tegevuskava, milles kirjeldatakse ka teenuste ülevõtmise käigus tehtavad arendused infosüsteemides ning liidesed keskse finantsarvestuse infosüsteemi ja asutuse põhitegevuse infosüsteemide vahel. Ettevalmistavate tegevuste käigus täpsustatakse iga sihtasutusega erisused teenuse osutamise protsessi kirjeldavas toimemudelis, mis arvestavad sihtasutuse põhitegevuse eripäradest tulenevate vajadustega. Arvestusteenuste üleandmisel hinnatakse RTK poolt täiendava tööjõu vajadust ja põhjendatud juhtudel tehakse sihtasutuse arvestusteenuste osutamisega seotud töötajale pakkumine asumiseks tööle RTK-sse. Töötajate ülevõtmisel eelistatakse väljaspool pealinnapiirkonda paiknevate töötajate jätkamist RTK-s. Muudatuste ettevalmistamine pikema ajaperioodi jooksul on vajalik, et tagada teenuste kvaliteedi säilimine.

12. Arvestusteenuste konsolideerimisest vabaneva raha kasutamine

Konsolideeritud arvestusteenuste finantseerimine toimub läbi teenuste osutamisega seotud eelarveliste vahendite ümbertõstmise sihtasutusi valitsevate ministeeriumite eelarvetest Riigi Tugiteenuste Keskuse eelarvesse. Vahendite ümbertõstmisel lähtutakse käesolevas analüüsis väljaarvutatud arvestusteenuste maksumusest.

Arvestusteenuse konsolideerimisest tuleneva eelarveliste vahendite kokkuhoiu kasutamiseks on kolm võimalikku alternatiivi:

1) **Vabanevad vahendid jäävad sihtasutuse käsutusse.**
   Teenuste osutamise üleandmisel vähendatakse sihtasutust valitseva ministeeriumi riigieelarve mahtu summas, mis kulub RTK-l ministeeriumi valitsemisala sihtasutusele arvestusteenuse osutamiseks, suurendades selle võrra RTK osa riigieelarvest. Arvestusteenuse kulude vähenemisest tekkivad vahendid suunatakse sihtasutuste poolt nende põhitegevuse täiendavaks finantseerimiseks. Kui sihtasutusel tekivad arvestusteenuste üleandmisega seoses ühekordsed kulud (infosüsteemide liideste arendused, töösuhete lõpetamise kulud), siis kaetakse need sihtasutusele jääva kokkuhoiu arvelt. Sel juhul täiendavaid vahendeid riigieelarve vabadesse vahenditesse ei lisandu.

2) **Vabanevad vahendid suunatakse riigieelarve vabadesse vahenditesse.**
   Teenuste osutamise üleandmisel vähendatakse sihtasutust valitseva ministeeriumi riigieelarve mahtu summas, mis kulub sihtasutusel arvestusteenuste osutamisele praegu. Ministeerium võib otsustada vähendada selles summas sihtasutusele antavat tegevustoetust või leida kokku hoitavad vahendid muudelt eelarveridadelt. Juhul, kui sihtasutusel tekivad arvestusteenuste üleandmisega seoses ühekordsed kulud (infosüsteemide liideste arendused, töösuhete lõpetamise kulud), siis vähendatakse selle summa võrra esimesel teenuse osutamise aastal riigieelarve vabadesse vahenditesse suunatavat eelarvet. RTK osa riigieelarves suurendatakse summa võrra, mis tal hinnanguliselt kuluks konkreetse sihtasutuse arvestusteenuse osutamiseks. Teenuse maksumuse erinevusest tulenev vahe suunatakse riigieelarve vabadesse vahenditesse. Riigieelarvesse lisandub iga-aastaselt täiendavalt ca 426 000 eurot.

3) **Vabanevad vahendid jagatakse mingi proportsiooni alusel erinevate osapoolte (sihtasutus, riigieelarve, RTK vm) vahel.**
   Teenuse osutamise üleandmisel lepitakse kokku saavutatava kokkuhoiu jagamises erinevate osapoolt (sihtasutused, riigieelarve, RTK) vahel mingi proportsiooni alusel. Sihtasutusi valitsevate ministeeriumite eelarvet vähendatakse summas, mis saadakse RTK poolt vastava ministeeriumi sihtasutuste arvestusteenuse osutamise kulude ja kokkulepitud proportsiooni alusel valitsemisala kasutusest välja jääva kokkuhoitud vahendite liitmisel. RTK eelarvet suurendatakse summas, mis saadakse hinnatud teenuste osutamise kulude ja RTK-le jääva kokkuhoiu proportsiooni liitmisel. Ülejäänud vahendid liiguvad riigieelarve vabadesse vahenditesse. Juhul, kui sihtasutusel tekivad arvestusteenuste üleandmisega seoses ühekordsed kulud (infosüsteemide liideste arendused, töösuhete lõpetamise kulud), kaetakse need kokkulepitud kokkuhoiu proportsioonist.

Lisa 1. Analüüsi kaasatud asutused

Eesti Teadusagentuur SA
SA Kutsekoda
Spordikoolituse ja –teabe SA
SA Teaduskeskus AHHAA
SA Eesti Filmi Instituut
SA Virumaa Muuseumid
SA UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon
SA Eesti Draamateater
SA Rakvere Teatrimaja
SA Vene Teater
SA Ugala Teater
SA Tehvandi Spordikeskus
SA Jõulumäe Tervisespordikeskus
SA Kultuurileht
SA Endla Teater
SA Teater Vanemuine
SA NUKU
SA Narva Muuseum
SA Eesti Vabaõhumuuseum
SA Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
SA Hiiumaa Muuseumid
SA Eesti Meremuuseum
Ettevõtluse Arendamise SA
Riigi Infokommunikatsiooni SA
SA KredEx
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
SA Erametsakeskus
Maaelu Edendamise SA
SA Tallinna Teaduspark Tehnopol
Rahvusvaheline Kaitseuuringute Keskus
Rannarootsi Muuseum SA
Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid SA
Eesti Kontsert
Vanalinna Teatrimaja
Eesti Filharmoonia Kammerkoor
Tartu Jaani Kirik

Lisa 2 Riigivara seaduse muutmise eelnõu projekt

Paragrahvi 79 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kui riigi sihtasutus on riigi kontrollitavaks juriidiliseks isikuks riigihangete seaduse § 12 tähenduses, peab asutajaõiguste teostaja oma asutajaõiguste teostamisel hoolitsema, et sihtasutuse põhikirjas on sätestatud tema kohustus korraldada oma arvestusteenuseid Riigi Tugiteenuste Keskuse kaudu. Muul viisil võib selline riigi sihtasutus korraldada arvestusteenuseid üksnes kokkuleppel Rahandusministeeriumiga.“

Lisa 3 Riigi sihtasutuste finants- ja personaliarvestuse konsolideerimise ajakava

Nr	Sihtasutus	01.09.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023
1	Rannarootsi Muuseum	X			
2	Eesti Filmi Instituut	X			
3	Jõulumäe Tervisespordikeskus	X			
4	Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid	X			
5	Rahvusvaheline Kaitseuuringute Keskus	X			
6	Narva Muuseum		X		
7	Spordikoolituse ja –teabe SA		X		
8	Kutsekoda		X		
9	Eesti Teadusagentuur		X		
10	Teater Vanemuine		X		
11	Erametsakeskus		X		
12	Tartu Jaani Kirik		X		
13	Hiiumaa Muuseumid		X		
14	Vanalinna Teatrimaja		X		
15	Eesti Kontsert		X		
16	UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon		X		
17	Ettevõtluse Arendamise SA		X		
18	Eesti Riiklik Sümfooniaorkester			X	
19	Virumaa Muuseumid			X	
20	Eesti Vabaõhumuuseum			X	
21	Eesti Filharmoonia Kammerkoor			X	
22	Vene Teater			X	
23	Ugala Teater			X	
24	Endla Teater			X	
25	NUKU			X	
26	Eesti Draamateater			X	

27	Rakvere Teatrimaja			X	
28	Eesti Meremuuseum			X	
29	Keskkonnainvesteeringute Keskus			X	
30	Riigi Infokommunikatsiooni SA			X	
31	Teaduskeskus AHHAA				X
32	Tehvandi Spordikeskus				X
33	KredEx				X
34	Maaelu Edendamise SA				X
35	Tallinna Teaduspark Tehnopol				X
36	Kultuurileht				X